

EEN

I

Timo stapte uit bed, misschien voor de laatste keer als scholier. Alleen het woord al, scholier: pokdalig en mager, onhandig en verlegen. Straks was hij misschien student in de stad, student biotechniek. De film *2001: A Space Odyssey* van Stanley Kubrick had hem op het idee gebracht om iets in die richting te gaan doen. Tijdens een filmavond op school gebeurde het. Hij zat helemaal achter in de aula, waar de *Abtrünnigen* en *einzelgänger*s zaten, toen een sprookjesachtig verlangen met een schokje in hem wakker werd. Op het witte doek gebruikte een mensaap een langwerpige bot voor het eerst als werktuig en sloeg er een andere mensaap mee dood, om het wapen vervolgens met een brul de lucht in te gooien. De camera volgde de vlucht – en in de volgende scène was het gereedschap veranderd in een ruimteschip

dat door het heelal reist. Hoe de mens eens het universum ontdekken zal, als intergalactisch, bijna onsterfelijk wezen in het gewichtloze oneindige; de filmmuziek deed hem op een prettige manier huiveren, de ‘Sonnenaufgang’ vooral, uit het symfonische gedicht van Richard Strauss, opus 30. Het oergeluid van de pauken, die hele compositie, zo indrukwekkend als het besef van de geboorte van het universum zelf. Thuisgekomen die avond, deed hij op zijn computer onderzoek naar de film – en zo kwam hij via Kubrick en Strauss al snel bij Nietzsche uit. Hij las over de dood van God, gestorven aan medelijden om de mensen, en over de afwezigheid van moraal en waarheid, over de ondergang en overgang die de mens tegelijkertijd is. In de maanden daarna leerde hij citaten uit zijn hoofd en wanneer iets menselijks hem niet beviel dan dacht hij: *der Mensch ist ein Seil, geknüpft zwischen Tier und Übermensch – ein Seil über einem Abgrunde.*

Aangenaam, Timo Vinck, student Bachelor of Science richting Biotechniek – zo stelde hij zich in zijn fantasieën soms al voor. Zo gepassioneerd als de docenten tijdens de open dagen over hun vak spraken, over de mogelijkheden die de mens nog te wachten staat, hoe aanstekelijk hun visioenen waren, de snelheid van de ontwikkelingen; een paar decennia geleden een mensenaar op de rug van een muis, zo’n schelp van kraakbeen die bij dat beestje zijn ruggengraat uit groeit, en inmiddels nanogereedschap om

genetisch materiaal mee open te knippen en aan te passen. Om de mens te mogen helpen, al is het maar een klein stapje hoger op de aardse houtje-touwtje ladder! Was hij maar eerder ergens zo enthousiast over geweest. Lang had hij er op school de kantjes van afgelopen, ongemotiveerd, verveeld – maar sinds Kubricks meesterwerk en vooral sinds de open dagen, schoten zijn cijfers omhoog. Hij las *Science* en *Nature*, volgde webpagina's van Nobelprijslaureaten, nam elke dag de wetenschapsbijlage in de krant door en haalde hoge cijfers voor natuur-, wis- en scheikunde.

Timo nam zijn tandenborstel uit de beker, kneep er wat tandpasta op, geeuwend. In plaats van zichzelf in de spiegel te zien, zag hij Elisa in gedachten – misschien had hij over haar gedroomd en zweefde ze daarom door zijn hoofd. Haar gevulde lippen een eindje van elkaar, vochtig. Vorige week was ze naast hem komen zitten, in het veilige donker van De Kelder, zijn stamcafé. De alto's kwamen er, de punkers en de goths, kunstenaars ook wel, dichters en denkers in spe; soms werden er discussieavonden georganiseerd over filosofische of maatschappelijke vraagstukken. Hij had haar vaker gezien maar nog nooit met haar gepraat, het begon als zo'n standaard gesprekje; *gemütlichkeit*, *oberflächliche Güte*, waar hij woonde, wat hij wilde gaan studeren. Elisa had haar wenkbrauwen grappig hoog opgetrokken

boven haar brilletje toen hij vertelde dat hij zich voor biotechniek had ingeschreven. Daar wilde ze meer van weten, hoe hij daarbij kwam. Zelf wilde ze psychologie gaan studeren, ook in Amsterdam, en Nietzsche had ze voor het keuzevak filosofie weleens gelezen, maar 2001: *A Space Odyssey* vond ze langdradig. Ze bleek een jaar jonger te zijn dan hij, volgend jaar deed ze pas eindexamen, gymnasium. Ze spraken over de weg die de mensheid nog zou afleggen en probeerden zich lacherig in te leven in zo'n hoogbegaafd toekomstwezen, hoe het op ons zou terugkijken, hoe primitief wij nog waren – aards vooral, in de eerste helft van de eenentwintigste eeuw. Elisa noemde zo'n wezen liever de hyperanthropos dan de Übermensch, vanwege de verschrikkingen die met die term onbedoeld voor altijd verbonden zijn, en ook hijzelf vond hyperanthropos poëtischer. Hij had naar haar olijfgroene ogen gekeken; zo helder, zo scherp. Ergens in haar DNA verborgen was een gen daarvoor verantwoordelijk en wie wist waar precies, kon het DNA van een pas bevruchte eicel openknippen en dat ene gen vervangen, kort voordat de cel zich zou delen, zodat het DNA zou voortleven in elke nieuwe cel, ook in die van de voortplanting. De verandering zou met één zo'n ingreep voorgoed zijn, eeuwig van generatie op generatie doorgegeven worden, aan mensen die geen nakomelingen van haar zijn. Ze klemde een haarlok achter haar oor, glimlachte naar hem,

en in het licht van een stroboscoop, zodat het leek alsof er stukjes uit hun bewegingen geknipt werden, dansten ze even samen. Houterig, zo beoordeelde hij zijn eigen bewegingen in elk geval. Nog zo ver verwijderd van het sublieme was hij, met zijn lafheid, twijfels en onzekerheden, met de angsten en defecten in hem, met zijn botten en pezen, zijn sterfelijke lijf.

Timo zette zijn tandenborstel terug in de beker en spoelde zijn mond. Misschien, dacht hij, is Elisa vanavond ook weer in De Kelder. Hij begon zijn lange, sluike haar te kammen en zag in de spiegel het ringetje door zijn wenkbrauw glinsteren in het ochtendlicht, over zijn wangen lag de blauwachtige waas van zijn stoppelbaard. Tot middernacht had hij naar Rammstein geluisterd, 'Asche zu Asche', het donderen van de drums en het janken van de gitaren, met zijn handen luchtgitaar spelend. Een jaar of drie geleden ontdekte hij die metalband. Hij schoot digitale zombies dood, toen hij buiten iets hoorde. Door het zolderraam zag hij een paar jongens uit een busje springen – gitzwart met een doodskop op de motorkap gespoten, hun muziek klonk over de Dorpenweg. Hij en die klanken werden één. *Willkommen in der Dunkelheit. In der Einsamkeit. In der Traurigkeit. Für die Ewigkeit.* De jongens pisten tegen de eik voor hun huis, schreeuwden naar elkaar, lachten ook. *In der Traurigkeit. Für die Ewigkeit. Willkommen in der Wirk-*

lichkeit. Zijn eigen haar moest net zo lang en zwart worden, besloot hij toen, en een ringetje door zijn wenkbrauw wilde hij ook, en de tatoeage van een doodshoofd op zijn bovenarm, maar daar was hij nog te jong voor.

Langzaam en zorgvuldig kamde hij zijn haar – hoe Elisa had gedanst, lief en lenig, de bewegingen van haar armen, haar heupen. Haar intelligente ogen en kleine borsten, haar grappige opmerkingen. Als ze er vanavond was, kon hij haar telefoonnummer vragen, maar hoe? Gewoon moed verzamelen en doen? Hij nam een zwarte spijkerbroek uit zijn kledingkast, door zijn moeder gestreken en opgevouwen – hoorde hij haar stem nou van beneden? Hij ging naar de openstaande deur en luisterde aan het trapgat; ze riep of hij al wakker was en of hij muesli wilde. Vriendelijk zijn vandaag, nam hij zich voor, geduldig blijven, het is bijna voorbij, nog even en ik kan hier weg, als het meezit vandaag. Hij keek zijn kamer rond: de posters van Rammstein aan de muur, de verzamelde citaten van Nietzsche in zijn eigen handschrift op een vergeeld vel papier boven zijn bureau, zijn oude computer waarop hij 's avonds geile filmpjes keek en games speelde, zijn stereo met de luidsprekers aan weerszijden. Hij nam zijn telefoon van zijn nachtkastje en controleerde of er een berichtje was van vader.

Ha pa

Dag T

Volgende week vrijdag krijg ik de uitslag!

Komt wel goed toch

Hopelijk wel ja. En hoe is het met jou? Nog mistig op

zee?

Sindsdien niks meer. Dacht vader vandaag wel aan hem? Het duurde soms weken voordat hij op een berichtje reageerde. Waarom nodigde hij hem nooit eens uit in Norrköping? Jaren geleden kocht hij daar een huis, aan de kust. Hij onderhield windmolens, hoog boven de deining van de Baltische Zee. Timo trok een Rammstein-T-shirt en legerkistjes aan en ging naar beneden.

In de keuken zette zijn moeder glimlachend een kom yoghurt met muesli voor hem neer.

‘Nog even geduld, lief.’

‘Even? Serieus.’ Hij nam een paar happen en keek op zijn telefoon – over ruim vijf uur begon die Drecksack van een Janssen pas met bellen.

‘Ach, wat zijn de laatste uurtjes nog, na al die jaren.’

‘De hel, echt. Waarom sturen ze geen berichtje met een link naar de uitslagen, meteen ’s ochtends vroeg? Moet je eerst de halve dag op een *fucking* belletje wachten. Puur sadisme.’

‘Kom op, wat is nou de kans dat jij zakt?’

‘Het kan. Nederlands was een mijnenveld. Iedereen zei het, belachelijke vragen.’

‘Zakken op Nederlands? Duits vond ik vroeger altijd zo’n rotvak.’

‘Duits was een eitje.’

‘Zie je wel, straks ben je weg, foetsie!’ Ze stak haar handen in de lucht alsof ze een duif vrijliet.

‘Ik ga niet emigreren toch?’

‘Ik zou het niet overleven, echt niet.’ Ze liet haar armen zakken.

‘Mam, hou op!’ Hij lachte kort, spottend bijna, maar straks was ze alleen met de muren, meubels en gordijnen, om ’s avonds de achterdeur op slot te draaien en met herinneringen naar boven te gaan.

‘Jij hebt makkelijk praten,’ zei ze. ‘Voor jou wordt het een feestje. Bij introducties vallen gewonden trouwens, Sodom en Gomorra hoor. Maar goed, je moet het zelf weten...’

Ze ging bij het raam staan en keek de achtertuin in. Langzaam ging ze met haar vinger door het laagje stuifmeel dat de afgelopen dagen op de vensterbank neergedwarreld was.

‘Misschien komt pa terug?’ Hij klonk opeens zachter.

‘Hm, denk je dat?’

Er verscheen een glimlach rond haar mond en haar ogen in haar ronde gezicht werden wat groter. Ze kwam met haar zware lijf tegenover hem zitten, haar hand zocht de zijne op het tafelblad.

‘Zou kunnen, toch?’

‘Wie weet, lief. Als hij er genoeg van heeft, daar in z’n eentje. Heb je al iets van hem gehoord?’

‘Al een tijdje niks meer.’ Timo bevrijdde zich subtiel uit haar greep.